

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 1

The Relationship between Participative Administration
of School Administrators and Teachers' Teamwork in Schools under the
Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 1

จิรวัดน์ วงศ์ชุมภู¹ จามงค์ แจ่มจันทรวงษ์² วีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์³

Jirawat Wongchumpoo, Chamnong Jamchanthawong, Weeraphan Siririth

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 2) ระดับการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบสหสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 324 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก
3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมกับการทำงานเป็นทีมในโรงเรียน โดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพในสถานศึกษา

คำสำคัญ (Keywords) : การบริหารแบบมีส่วนร่วม; การทำงานเป็นทีมของครู; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research article aimed to: (1) examine the levels of participative administration of school administrators, (2) investigate the levels of teachers' teamwork, and (3) study the

Received: 2026-03-04 Revised: 2026-04-29 Accepted: 2026-05-02

¹ สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Educational Administration, Graduate School, Chiang Rai College. E-mail: J_wongchumpoo@yahoo.com

² อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Adviser in Educational Administration at Graduate School, Chiang Rai College. E-mail: Jamanong@hotmail.com

³ อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Adviser in Educational Administration at Graduate School, Chiang Rai College. Corresponding author. E-mail: dr.w.siririth@gmail.com

relationship between the participative administration of school administrators and teachers' teamwork under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 1. This study employed a quantitative correlational research design. The sample consisted of 324 school administrators and teachers. The research instrument was a questionnaire. Data were collected using the questionnaire. The statistics used for the data analysis included mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The results of the study revealed that:

1. The overall level of the participative administration of school administrators was at a high level.
2. The overall level of teachers' teamwork at the schools was also at a high level.
3. The participative administration of the school administrators was positively correlated with teachers' teamwork at a high level. This indicated that providing opportunities for teachers to participate in school administration plays an important role in promoting effective teamwork in educational institutions.

Keywords: participative administration; Teacher teamwork; School Administrator

บทนำ (Introduction)

ในยุคศตวรรษที่ 21 โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และวิทยาการ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อระบบการศึกษา ทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องปรับบทบาทจากการเน้นการถ่ายทอดความรู้ ไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการทำงานในอนาคต เช่น การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงต้องอาศัยการบริหารที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในระดับสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติที่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด และมีบทบาทสำคัญในการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติจริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563: 2)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยตอบสนองต่อความท้าทายดังกล่าว เนื่องจากเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันคิด วางแผน ตัดสินใจ ดำเนินงาน และประเมินผลการจัดการศึกษา ส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน ภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ วัฒนธรรมดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะช่วยพัฒนาการสื่อสาร การประสานงาน และการทำงานเป็นทีมของครู ซึ่งถือเป็นปัจจัยพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และส่งผลต่อการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยตรง ในทางกลับกัน หากสถานศึกษาใช้การบริหารแบบรวมศูนย์อำนาจ หรือขาดการมีส่วนร่วม อาจทำให้การทำงานขาดการประสานงาน ขาดแรงจูงใจ และไม่เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม ส่งผลให้การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรไม่เต็มที่ และกระทบต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ซึ่งท้ายที่สุดย่อมส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโดยตรง (ชาอุณีเหมือนโพธิ์ทอง, 2554: 3)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแนวคิดการบริหารที่เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารทั้งด้านการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล โดยมีพื้นฐานแนวคิดจากทฤษฎีการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ ที่เชื่อว่าการมีส่วนร่วมจะช่วย

เสริมสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กร ความผูกพัน และแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรโดยรวม จากแนวคิดดังกล่าว การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของครู โดยวัฒนธรรมดังกล่าวช่วยให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเปิดกว้าง และการประสานความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้ครูสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างเป็นระบบ และสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ (Likert, 1967 อ้างถึงใน กันทิมา ชัยอุดม, 2556: 3)

การทำงานเป็นทีมของครูถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของสถานศึกษา เพราะการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบจะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวางแผนและแก้ปัญหาาร่วมกัน ตลอดจนการสนับสนุนซึ่งกันและกันในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของครู โดยการสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือ ความไว้วางใจ และการมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการบริหารจัดการ อย่างไรก็ตาม ในหลายโรงเรียนยังคงพบปัญหาเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครู เช่น การทำงานแบบต่างคนต่างทำ ขาดความร่วมมือ การสื่อสารไม่ตรงประเด็น หรือขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งมักเกิดจากรูปแบบการบริหารที่ยังไม่เปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารจึงเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยเชื่อมโยงและสนับสนุนให้ครูสามารถทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วสันต์ สัตยคุณ, 2554: 69-70)

อย่างไรก็ตาม ในหลายสถานศึกษายังคงพบปัญหาเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมของครู เช่น การทำงานแบบต่างคนต่างทำ ขาดการประสานงาน การสื่อสารไม่ชัดเจน และขาดความไว้วางใจ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากรูปแบบการบริหารที่ยังไม่เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ส่งผลให้การพัฒนางานวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันยังไม่เข้มแข็ง โดยเฉพาะในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดจำนวนมาก ทั้งในเขตเมือง ชนบท และพื้นที่ชายแดนที่มีความหลากหลายทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเผชิญความท้าทายในการบริหารจัดการองค์กรและการสร้างความร่วมมือของบุคลากร จากผลการนิเทศภายในพบว่า บางสถานศึกษายังขาดการบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ครูขาดการทำงานร่วมกัน และยังไม่เกิดวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1, 2565: 12)

ในฐานะผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานเป็นครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่าการทำงานของครูยังไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร จึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู เพื่อหาแนวทางการบริหารที่ช่วยส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืนในระดับพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญหลายด้าน เช่น การมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผิดชอบร่วม และการประเมินผล (ชาฤณี เหมือนโพธิ์ทอง, 2554: 27) ทั้งนี้ แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร จะช่วยเสริมสร้างความผูกพันต่อองค์กร แรงจูงใจในการทำงาน และประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการทำงานเป็นทีมของครู โดยสังเคราะห์จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการทำงานเป็นทีมของครูประกอบด้วยหลายด้าน เช่น การมีเป้าหมายร่วมกัน การสื่อสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การร่วมมือในการวางแผนและแก้ปัญหา ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และการสนับสนุนช่วยเหลือระหว่างสมาชิกในทีม (ธีระ ไชยสิทธิ์, 2555: 24) แนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

จากการสังเคราะห์แนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันของครู และยกระดับคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวนทั้งสิ้น 1,137 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 142 คน และครูผู้สอนจำนวน 995 คน จากทั้งหมด 103 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1, 2565: 8)

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ปีการศึกษา 2565 ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยอ้างอิงจากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 43) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 324 คน โดยจำแนกเป็นผู้บริหาร

สถานศึกษา จำนวน 131 คน ครูผู้สอนจำนวน 193 คน จากนั้นผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 103 โรงเรียน

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและศึกษาวิจัยในปีการศึกษา 2565 โดยมีระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2565 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2566

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาที่สังกัด โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 ด้าน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมในโรงเรียนของครู จำนวน 5 ด้าน

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 การสร้างเครื่องมือ: ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและร่างข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหา

3.2 การตรวจสอบความตรง (Validity): นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความตรงตามเนื้อหาและโครงสร้าง โดยหาค่า IOC ซึ่งคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำ

3.3 การหาความเชื่อมั่น (Reliability): นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

3.4 ผลการตรวจสอบ: พบว่าเครื่องมือมีคุณภาพสูง โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมเท่ากับ 0.95 และการทำงานเป็นทีมเท่ากับ 0.91 เมื่อรวมเป็นฉบับสมบูรณ์ (77 ข้อ) มีค่าความเชื่อมั่นรวมเท่ากับ 0.97 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูงมากและนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมดังนี้

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล โดยเสนอคำร้องต่อบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.2 เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้วิจัยประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญ และวิธีการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งขอความร่วมมือจากครูผู้สอนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.3 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง โดยมีทั้งการส่งแบบสอบถามเป็นเอกสารและการจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเองในบางโรงเรียน เพื่อให้มั่นใจว่ากลุ่มตัวอย่างเข้าใจวิธีการตอบและสามารถสอบถามข้อสงสัยได้ทันที

4.4 กำหนดระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 1-2 สัปดาห์ และติดตามทวงถามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้ส่งคืน เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

4.5 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน หากพบว่าตอบไม่ครบถ้วนหรือตอบผิดพลาด จะไม่นำมาวิเคราะห์ และคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจริง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

5.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ ในการตอบแบบสอบถาม แล้วคัดเลือกเอาเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์

5.2 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกเอาไว้ไปตรวจคะแนนเป็นรายข้อตามเกณฑ์ที่กำหนด ไปวิเคราะห์หาค่าสถิติต่างๆ โดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอ้างอิง ใช้เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน โดยดำเนินการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 103 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 131 คน และ ครูผู้สอน จำนวน 193 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสพการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดโรงเรียน

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพการดำรงตำแหน่ง		
1. ผู้บริหารโรงเรียน	131	40.43
2. ครูผู้สอน	193	59.57
รวม	324	100.00
ประสพการณ์ในการปฏิบัติงาน		
1. น้อยกว่า 10 ปี	101	31.17
2. 10 – 20 ปี	112	34.57
3. มากกว่า 20 ปี	111	34.26
รวม	324	100.00

ขนาดโรงเรียน		
1. โรงเรียนขนาดเล็ก	113	34.88
2. โรงเรียนขนาดกลาง	112	34.57
3. โรงเรียนขนาดใหญ่	99	30.56
รวม	324	100.00

จากตาราง 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 324 คน จำแนก ตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งพบว่า เป็นครูผู้สอน จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 59.57 เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 40.43

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 10 - 20 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 34.57 รองลงมาคือ มากกว่า 20 ปี จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 34.26 และน้อยที่สุดคือ น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 31.17

เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 34.88 รองลงมาอยู่ใน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 34.57 และน้อยที่สุดอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 30.56

2. ผลการศึกษาภาพรวมของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีค่าอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 4.30$) และด้านการไว้วางใจกัน ($\bar{X} = 4.11$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.02$) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา	ค่าสถิติ		การแปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการไว้วางใจกัน	4.11	.36	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.40	.34	มาก
3. ด้านการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน	4.05	.40	มาก
4. ด้านความมีอิสระในการปฏิบัติงาน	4.05	.48	มาก
5. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	4.02	.42	มาก
6. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.30	.60	มาก
รวม	4.15	.38	มาก

3. ภาพรวมของระดับการทำงานเป็นทีมในโรงเรียนของครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับการทำงานเป็นทีมในโรงเรียนของ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

การทำงานเป็นทีมในโรงเรียนของครู	ค่าสถิติ		การแปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและการมีเป้าหมายร่วมกัน	4.07	.41	มาก
2. ด้านการปฏิบัติงานที่ชัดเจน	4.09	.44	มาก
3. ด้านการติดต่อสื่อสาร	4.33	.48	มาก
4. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	4.38	.38	มาก
5. ด้านการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน	4.12	.28	มาก
รวม	4.20	.33	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ภาพรวมของระดับการทำงานเป็นทีมในโรงเรียนของครู ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.38$) ด้านการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 4.33$) ด้านการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.12$) และด้านที่น้อยที่สุดคือ ด้านวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและเป้าหมายที่เห็นพ้องต้องกัน ($\bar{X} = 4.07$)

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู ปรากฏดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสหสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมในโรงเรียน จากตัวแปรทั้งหมด

ตัวแปร	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y_t
X_1	.730**	.747**	.701**	.494**	.469**	.782**
X_2	.730**	.689**	.702**	.614**	.516**	.746**
X_3	.671**	.693**	.513**	.374**	.417**	.661**
X_4	.679**	.755**	.575**	.338**	.408**	.687**
X_5	.672**	.648**	.701**	.370**	.328**	.688**
X_6	.788**	.710**	.710**	.528**	.307**	.770**
X_t	.819**	.818**	.737**	.505**	.440**	.831**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม (X_t) กับการทำงานเป็นทีมในโรงเรียนโดยรวม (Y_t) พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์เท่ากับ .831 ส่วนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน และการทำงานเป็นทีมในโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 สามารถอภิปรายผลตามประเด็นที่ค้นพบจากการศึกษาได้ ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการไว้วางใจกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางที่เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานของสถานศึกษา ทั้งการแสดงความคิดเห็น การร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการประเมินผลร่วมกัน โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ส่งผลให้ครูสามารถปฏิบัติงานร่วมกัน ช่วยเหลือกัน และมีอำนาจในการตัดสินใจตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย อันนำไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษาโดยรวม สอดคล้องกับการศึกษาของ กันทิมา ชัยอุดม (2556) พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการสื่อสารสองทางระหว่างผู้บริหารและครู ที่เป็นเช่นนี้เพราะทำให้ครูรู้สึกถึงคุณค่าและความสำคัญในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการทำงานและความพึงพอใจในวิชาชีพมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ชิตพล สุวรรณผา (2556) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เนื่องจากครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานและกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้เกิดความรับผิดชอบและมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับการศึกษาของ พจนารถ วาดกลิ่น (2556) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านวิชาการ ครูสามารถแสดงความคิดเห็นและร่วมกันแก้ไขปัญหาเชิงวิชาการได้อย่างตรงประเด็น ส่งผลให้คุณภาพการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับวิจัยของ อนุศักดิ์ อาจจงทอง (2557) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมทำให้เกิดการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ บุคลากรมีความสัมพันธ์ที่ดีและให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ส่งผลให้โรงเรียนสามารถขับเคลื่อนงานตามเป้าหมายได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องกับการศึกษาของ ไพลิน ทิพย์กรณ์ (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาช่วยสร้างแรงจูงใจและความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในองค์กร ครูเกิดความภาคภูมิใจและเต็มใจที่จะทำงาน ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวมของโรงเรียน และสอดคล้องกับการศึกษาของ ไชยธิดา คล้ายหนองสรวง (2558) ได้กล่าวไว้ว่า บริหารที่ใช้แนวทางการมีส่วนร่วมสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความไว้วางใจและความรับผิดชอบร่วมกัน ครูเกิดความผูกพันต่อโรงเรียนและพร้อมที่จะทำงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อความสำเร็จของสถานศึกษา

2. การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีค่าอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการทำงานเป็นทีมเป็นกระบวนการที่บุคลากรร่วมกันปฏิบัติงานภายใต้เป้าหมายเดียวกัน มีการวางแผนและกำหนดบทบาทหน้าที่ร่วมกัน พร้อมทั้งประสานงานและตัดสินใจร่วมกันเพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งบุคลากรใน

โรงเรียนมีความเอื้อเพื่อช่วยเหลือ และสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทำให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข อีกทั้งการบริหารที่เปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ยังช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างบุคลากร ส่งผลให้การทำงานร่วมกันมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขวัญพิชชา มีแก้ว (2562) ที่พบว่าการทำงานเป็นทีมช่วยเพิ่มความพึงพอใจในการทำงานและส่งเสริมความร่วมมือของครูผู้สอน ดังนั้น การเปิดพื้นที่ให้ครูมีส่วนร่วมจึงไม่เพียงช่วยสร้างความพึงพอใจ แต่ยังช่วยให้ครูทำงานเป็นทีมได้เข้มแข็งขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ผลการวิจัยของ แก้วสุข เกษมสุข (2554) ได้กล่าวไว้ว่า ครูและผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีลักษณะการทำงานเป็นทีมในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการยอมรับนับถือกัน ทำให้เกิดความไว้วางใจและความเข้าใจซึ่งกันและกัน ส่งผลให้การปฏิบัติงานของกลุ่มเป็นไปอย่างราบรื่น สอดคล้องกับการศึกษาของ คณิต ทิพย์โอสถ (2555) ได้กล่าวไว้ว่า การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอประจันตคาม มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันและปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน บุคลากรให้ความร่วมมือและยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ทำให้เกิดความไว้วางใจและบรรยากาศการทำงานที่เป็นมิตร สอดคล้องกับการศึกษาของ ชีระ ไชยสิทธิ์ (2555) ได้กล่าวไว้ว่า การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานขึ้นอยู่กับการประสานงาน การติดต่อสื่อสาร และการมีเป้าหมายเดียวกัน เมื่อบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันอย่างจริงจัง จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ ญัญฐา บุตรเทียน (2555) ได้กล่าวไว้ว่า ครูและบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการทำงานเป็นทีมในระดับมาก มักให้ความสำคัญกับการยอมรับนับถือกันและการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ส่งผลให้เกิดความสามัคคีและความไว้วางใจซึ่งกันและกันภายในองค์กร และสอดคล้องกับการศึกษาของ ธนัญญา ประจงใจ (2557) ได้กล่าวไว้ว่า ครูผู้สอนที่มีการทำงานเป็นทีมในระดับสูง มักจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและร่วมกันแก้ไขปัญหา ทำให้การทำงานราบรื่น มีความเข้าใจที่ตรงกัน และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถานศึกษา

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม (Xt) กับการทำงานเป็นทีมในโรงเรียนโดยรวม (Yt) พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .831 ส่วนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน และการทำงานเป็นทีมในโรงเรียนทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความเข้าใจและมีความคิดเห็นว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา นั้นช่วยให้การทำงานเป็นทีมในโรงเรียนประสบความสำเร็จและมีความสัมพันธ์กันทางบวก เพราะการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยทางการบริหารอย่างหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นด้านการไว้วางใจกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งล้วนส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในโรงเรียนในทุกด้าน สอดคล้องกับการศึกษาของ ชาฤณี เหมือนโพธิ์ทอง (2554) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารช่วยส่งเสริมความร่วมมือและความสามัคคีภายในทีมครู รวมทั้งการศึกษาของ ระวีวรรณ หงษ์กิตติยานนท์ (2557) ที่พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสระแก้ว มีความสัมพันธ์กันสูง แสดงให้เห็นว่าการเปิดพื้นที่ให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและวางแผนงานช่วยพัฒนาประสิทธิภาพทีมงานได้อย่างมีนัยสำคัญ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ศรีัญญาภรณ์ สุทาธรรม (2556) ที่พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร

สถานศึกษามีอิทธิพลต่อความผูกพันของครูอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การกำหนดแผนงาน และการติดตามผล ซึ่งช่วยเสริมสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของงาน ความรับผิดชอบ และความผูกพันต่อองค์กร ผลดังกล่าวยังมีส่วนสนับสนุนการทำงานร่วมกันในทีมครูให้มีความร่วมมือและความสามัคคีมากขึ้น เนื่องจากครูรู้สึกว่ามีคุณค่าและมีบทบาทในกระบวนการบริหารของโรงเรียน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

การวิจัยครั้งนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้เชิงประจักษ์ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ การทำงานเป็นทีมของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยชี้ให้เห็นว่าการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความร่วมมือ ความไว้วางใจ และความรับผิดชอบร่วมกันภายในสถานศึกษา

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อผู้บริหารใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ จะส่งผลให้ครูสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการขับเคลื่อนภารกิจของสถานศึกษาโดยรวม องค์ความรู้ที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของครู และยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยด้านการไว้วางใจกันมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ขณะที่ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมการสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และพัฒนาระบบขวัญกำลังใจหรือผลตอบแทนที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานภายในสถานศึกษา

1.2 จากการศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่เด่นที่สุดคือการมีมนุษยสัมพันธ์ รองลงมาคือด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ดังนั้นควรส่งเสริมกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของครู เช่น การจัดประชุมวางแผนร่วม การแบ่งบทบาทและหน้าที่อย่างชัดเจน การสร้างโอกาสให้ครูสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมถึงสร้างบรรยากาศความร่วมมือและความเข้าใจอันดีต่อกัน เพื่อให้ทีมครูทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครู พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกสูงและมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงควรพัฒนากลไกที่เชื่อมโยงการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีม เช่น การมอบหมายบทบาทที่ชัดเจน การประเมินผลร่วมกัน และการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การส่งเสริมความไว้วางใจและการเปิดพื้นที่ให้ครูแสดงความคิดเห็นจะช่วยยกระดับประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมและส่งผลต่อประสิทธิผลโดยรวมของโรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าด้านที่มีระดับต่ำที่สุดคือ “ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน” จึงควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและยืดหยุ่นมากขึ้น เช่น การมอบอำนาจการตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบ การให้อิสระในการเลือกวิธีจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน และการสนับสนุนให้ครูใช้ศักยภาพตามความถนัด ซึ่งจะช่วยเพิ่มแรงจูงใจ ความคล่องตัวในการทำงาน และเสริมประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมให้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีมของครูโดยมุ่งเน้น รูปแบบหรือวิธีการมีส่วนร่วมที่หลากหลาย เช่น การใช้กระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) การมีส่วนร่วมแบบกลุ่มย่อย หรือการใช้เทคโนโลยีในการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีมของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กันทิมา ชัยอุดม. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- แก้วสุข เกษมสุข. (2554). สภาพการทำงานเป็นทีมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- ขวัญพิชชา มีแก้ว. (2562). การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- คณิต ทิพย์โอสถ. (2555). การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอประจันตคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาฤณี เหมือนโพธิ์ทอง. (2554). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชิตพล สุวรรณผา. (2556). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ด้านผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฏฐา บุตรเผียน. (2555). สภาพการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ธันณฎา ประจงใจ. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีมตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ธีระ ไชยสิทธิ์. (2555). ศึกษาสภาพการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- พจนารถ วาดกลิ่น. (2556). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานด้านวิชาการโรงเรียนในสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.**
- ไพลิน ทิพย์กรรม. (2558). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.**
- ระวีวรรณ หงษ์กิตติยานนท์. (2557). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.**
- วสันต์ สัตยคุณ. (2554). **การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น**
- ศรัณยูภรณ์ สุทธธรรม. (2556). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับความผูกพันของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.**
- ไศกิตา คล้ายหนองสรวง. (2558). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. (2565). **รายงานผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. เชียงราย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1.**
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). **รายงานการศึกษาสถานการณ์การศึกษาไทย พ.ศ. 2563. กรุงเทพฯ: פרקหวานกราฟฟิค.**
- อนงค์ อาจทอง. (2557). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.**
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. 30(3): 607-610**

